

Bryssel 1.6.2018
COM(2018) 395 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Pölyttäjiä koskeva EU:n aloite

{SWD(2018) 302 final} - {SWD(2018) 303 final}

1. TARVE PÖLYTTÄJIÄ KOSKEVILLE EU:N TOIMILLE

Viime vuosina on kiinnitetty suurta huomiota tarhamehiläiskantojen pienentymiseen EU:ssa ja ympäri maailmaa. Tämän ilmiön takana on huomattavasti laajempi ongelma: Euroopan kaikkien pölyttäjähönteisten eli luonnonvaraisten mehiläisten, kukkakärpästen, perhosten ja yöperhosten määrä ja monimuotoisuus ovat vähentyneet merkittävästi. Useat pölyttäjälajit ovat jo kuolleet tai ovat vaarassa kuolla sukupuuttoon¹.

Tilanne on huolestuttava, sillä pölyttäjät ovat erottamaton osa tervettä ekosysteemiä. Ilman pölyttäjiä useat kasvilajit vähenisivät ja lopulta katoaisivat, ja sama tapahtuisi niistä riippuvaisille organismeille. Tällä olisi vakavia ekologisia, yhteiskunnallisia ja taloudellisia vaikutuksia. Pölyttäjistä riippuvaiset viljelykasvit tarvitsevat tietyn määrän eläinten suorittamaa pölyttämistä. Eläinten suorittamalla pölytyksellä tuotetaan arvioiden mukaan 5–8 prosenttia² koko maailman viljelykasvituotannosta. Pelkästään EU:ssa noin 84 prosenttia³ viljelykasveista ja 78 prosenttia³ luonnonvaraisista kukista on ainakin osittain riippuvaisia eläinten suorittamasta pölytyksestä. Lähes 15 miljardia euroa⁴ EU:n maatalouden vuosittaisesta tuotoksesta on suoraan pölyttäjähönteisten ansiota.

Biologista monimuotoisuutta ja ekosysteemipalveluja käsittelevän hallitustenvälisen tiede- ja politiikkafoorumin (IPBES) ensimmäisessä pölyttäjiä koskevassa maailmanlaajuisessa raportissa² pölyttäjien suurimmiksi uhiksi mainitaan maankäytön muuttuminen, tehotuotanto ja torjunta-aineiden käyttö, ympäristön pilaantuminen, haitalliset vieraslajit, taudinaiheuttajat ja ilmastonmuutos. Siinä havaittiin myös merkittäviä puutteita näitä tekijöitä koskevassa tietämyksessä ja katsottiin aiheelliseksi ryhtyä alojen rajat ylittäviin toimiin tietovajeiden korjaamiseksi. Raportin tulokset hyväksyttiin biologista monimuotoisuutta koskevassa yleissopimuksessa⁵, jossa korostetaan pölyttäjien ja niiden tuottamien ekosysteemipalvelujen merkitystä eräiden YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa⁶.

EU on ottanut käyttöön pölyttäjiä hyödyttäviä toimenpiteitä etenkin ympäristö- ja terveyspolitiikassaan (erityisesti lintudirektiivissä, luontotyypidirektiivissä ja torjunta-aineita koskevassa unionin lainsäädännössä) sekä yhteisessä maatalouspolitiikassa, koheesiopolitiikassa ja tutkimus- ja innovointipolitiikassa. Käytössä on myös useita kansallisia ja alueellisia pölyttjästrategioita. Tähän mennessä ei kuitenkaan ole toteutettu yhtään koordinoitua EU:n toimea, jossa eri sektorit ja politiikanalat yhdessä puuttuisivat pölyttäjien vähenemiseen. EU:n ja sen jäsenvaltioiden on tartuttava ongelmaan yhdessä.

Tässä tiedonannossa esitetään strategisia tavoitteita ja toimia, joihin EU:n ja sen jäsenvaltioiden on ryhdyttävä pölyttäjien vähenemiseen puuttumiseksi EU:ssa ja suojelutoimien edistämiseksi kaikkialla maailmassa. Siinä asetetaan puitteet yhtenäiselle

¹ Tarkempia tietoja on tämän tiedonannon liitteenä olevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa.

² Potts, S.G., ym., (2016): The Assessment Report of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services on Pollinators, Pollination and Food Production, biologista monimuotoisuutta ja ekosysteemipalveluja käsittelevän hallitustenvälisen tiede- ja politiikkafoorumin (IPBES) sihteeristö, Bonn, Saksa. 552 sivua.

³ Potts, S., ym., (2015), Status and Trends of European Pollinators. Key Findings of the STEP Project, Pensoft Publishers, Sofia, 72 sivua.

⁴ Gallai, N., ym., (2009), Economic Valuation of the Vulnerability of World Agriculture Confronted with Pollinator Decline, *Ecological Economics* 68.3: 810–821.

⁵ <https://www.cbd.int/>

⁶ Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus, sopimuspuolten päätös XIII/15, <https://www.cbd.int/doc/decisions/cop-13/cop-13-dec-15-en.pdf>

lähestymistavalle ongelman ratkaisemiseksi ja nykyisten välineiden ja toimintatapojen käytön tehostamiseksi.

Tässä aloitteessa kuvataan komission pyrkimyksiä saavuttaa nopeammin Eurooppa 2020 strategian tavoite eli luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemipalvelujen heikkenemissuuntauksen pysäyttäminen ja kääntäminen⁷. Tämä vahvistetaan myös toimintasuunnitelmassa luontoa, ihmisiä ja taloutta varten⁸. Siinä vastataan Euroopan parlamentin⁹ ¹⁰ ja neuvoston¹¹ kehotuksiin ryhtyä toimiin pölyttäjien ja niiden elinympäristöjen suojelemiseksi, jotta pölyttäjien väheneminen saataisiin loppumaan. Tätä aloitetta valmisteleavassa julkisessa kuulemisessa¹² kävi ilmi, että pölyttäjiä koskeva EU:n aloite saa vahvaa kannatusta kaikissa sidosryhmissä ja erityisesti suuren yleisön keskuudessa.

2. ALOITTEEN OSAT

Tässä aloitteessa asetettavilla tavoitteilla ja toimilla pyritään parantamaan tieteellistä tietämystä pölyttäjähönteisten vähenemisestä, puuttumaan sen suurimpiin tunnettuihin syihin ja vahvistamaan mukana olevien toimijoiden välistä yhteistyötä. Vaikka aloitteen varsinaisena kohteena ovat luonnonvaraiset pölyttäjät, siinä käsitellään myös kaikkia pölyttäjiä koskevia kysymyksiä. Siksi siitä on hyötyä myös kasvatetuille pölyttäjille, erityisesti tarhamehiläisille, ja se täydentää EU:n nykyistä tukea mehiläishoidolle¹³ ja mehiläisten terveydelle¹⁴.

Vaikka ehdotetut toimet on suunniteltu toteutettaviksi lyhyellä aikavälillä, niiden avulla käynnistetään tärkeitä prosesseja ja otetaan käyttöön mekanismeja, joilla ongelma pyritään saamaan kuriin kokonaisvaltaisesti pitkällä aikavälillä. Näiden toimien menestyksekkäs toteuttaminen edellyttää riittäviä taloudellisia ja henkilöresursseja. Poliittiset päättäjät ja julkiset viranomaiset tarvitsevat haasteesta selvittääkseen EU:n kansalaisten ja elinkeinoelämän tukea.

Aloitteessa jaetaan pitkän aikavälin tavoitteet ja lyhyen aikavälin toimet kolmeen painopistealueeseen:

PAINOPISTE I: Pölyttäjien vähenemistä sekä sen syitä ja seurauksia koskevan tietämyksen parantaminen

PAINOPISTE II: Pölyttäjien vähenemiseen johtavien syiden torjuminen

PAINOPISTE III: Tietoisuuden lisääminen, koko yhteiskunnan osallistaminen ja yhteistyön edistäminen

⁷ Luonnon monimuotoisuutta koskeva EU:n strategia vuoteen 2020, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1527593572048&uri=CELEX:52011DC0244>

⁸ http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/action_plan/communication_en.pdf

⁹ Euroopan parlamentin päätöslauselma 2. helmikuuta 2016 biologista monimuotoisuutta koskevan EU:n strategian väliarvioinnista (2015/2137(INI)).

¹⁰ Euroopan parlamentin päätöslauselma 15. marraskuuta 2017 toimintasuunnitelmasta luontoa, ihmisiä ja taloutta varten (2017/2819(RSP)).

¹¹ Neuvoston päätelmät 13398/16 biologista monimuotoisuutta koskevasta yleissopimuksesta (biodiversiteettisopimus), <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13398-2016-INIT/fi/pdf>

¹² http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/pollinators/index_en.htm

¹³ https://ec.europa.eu/agriculture/honey/programmes_en

¹⁴ https://ec.europa.eu/food/animals/live_animals/bees/health_en

Liitteessä olevassa taulukossa on tarkempia tietoja kunkin painopisteluokan toimista ja alatoimista.

2.1. PAINOPISTE I: Pölyttäjien vähenemistä sekä sen syitä ja seurauksia koskevan tietämyksen parantaminen

EU on jo tukenut arvokkaan tiedon tuottamista (esimerkiksi ALARM-¹⁵ ja STEP-hankkeiden¹⁶ ja Euroopan punaisen listan¹⁷ kautta). Vaikka niissä on selvästi osoitettu pölyttäjien määrän vähenevän hälyttävästi ja vaaditaan välittömiä toimia, tietämyksessä on edelleen huomattavia aukkoja. Vähenemisen mittasuhteet eivät ole tiedossa eikä sen vaikutuksia yhteiskuntaan ja talouteen tunneta vielä täysin. Vaikka pölyttäjiin kohdistuvat suurimmat uhat on tunnistettu ja niihin voidaan puuttua välittömästi tietoon perustuvilla toimilla, niiden yksittäisiä vaikutuksia ja vuorovaikutusta on vielä tutkittava tarkemmin. Tietämyksen parantaminen on siksi tämän aloitteen kulmakivi, ja se edellyttää komission, jäsenvaltioiden, Euroopan ympäristökeskuksen, tiedeyhteisön, sidosryhmien ja kansalaisten yhteistyötä.

EU:n pölyttäjiä ja niiden kantoja on seurattava tarkemmin. Pölyttäjäkantojen tilaa ja suuntauksia koskevassa tietämyksessä olevan aukon täyttämiseen tarkoitettun koordinoitun seurantaprosessin kehittäminen edellyttää EU:n ja sen jäsenvaltioiden yhteistyötä. Kustannustehokkaan ja standardisoidun seurantamenetelmän suunnitteluun tarvitaan ryhmä teknisiä asiantuntijoita. Tätä prosessia voidaan mahdollisesti edistää kansalaisten tiedetoiminnalla¹⁸, tietotekniikkavälineillä sekä DNA-viivakoodaamisen ja koneoppimisen kaltaisilla teknologioilla. Seurannan yhteydessä saatavat hyvälaatuiset paikkatiedot auttavat arvioimaan uhanalaisia pölyttäjälajeja ja kehittämään pölyttäjiä koskevia luotettavia indikaattoreita. Nämä indikaattorit auttaisivat arvioimaan EU:n eri politiikkojen vaikutuksia erityisesti ympäristö-, maatalous- ja terveysasioissa sekä seuraamaan EU:n edistymistä YK:n kestäväen kehityksen tavoitteiden 2 (”ei nälkää”) ja 15 (”maanpäällinen elämä”) saavuttamisessa¹⁹. Niiden ansiosta ekosysteemien ja ekosysteemipalvelujen kartoituksen ja arviointien²⁰ kaltaisten välineiden avulla sekä pölyttäjiä ja pölytystä koskevan luonnonpääomatilinpidon²¹ avulla voitaisiin laatia yhdessä pölyttäjiin ja pölytykseen kohdistuvia uhkia koskevien tietojen kanssa yhtenäistetty arviointi pölyttäjien vähenemisestä

¹⁵ <http://www.alarmproject.net/>

¹⁶ <http://www.step-project.net/>

¹⁷ <http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/>

¹⁸ Kansalaiset voivat osallistua tiedonkeruuseen ja olla näin aktiivisesti mukana tukemassa alan tutkimusta: <https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/goals-research-and-innovation-policy/open-science/open-science-monitor> fi <https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/goals-research-and-innovation-policy/open-science/open-science-monitor> fi

¹⁹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/indicators>

²⁰ http://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/ecosystem_assessment/index_en.htm

²¹ <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/ecosystem-services-accounting-part-i-outdoor-recreation-and-crop-pollination>

sekä sen vaikutuksesta yhteiskuntaan ja talouteen sekä kehittää asianmukaisia poliittisia ratkaisuja.

Tutkimusta ja innovointia on vahvistettava kaikilla osa-alueilla: ongelman laajuus (pölyttäjäkantojen tila ja suuntaukset), syiden torjuminen (pölyttäjiin kohdistuvat uhat, niiden suhteellinen merkitys ja vuorovaikutus) ja seuraukset (vaikutukset luontoon, ihmisten hyvinvointiin ja talouteen). Perustutkimusta (systematiikka, taksonomia) ja soveltavaa tutkimusta tulisi tukea pölyttäjiin liittyvän EU:n seuranta- ja arviointikapasiteetin parantamiseksi. Useissa käynnissä olevissa tutkimushankkeissa saadaan tietoa pölyttäjistä²² sekä kehitetään innovaatioita kasvinsuojelun, integroitujen terveyttä koskevien toimintatapojen sekä torjunta-aineiden korvaamisen²³ alalla.

Vapaa pääsy pölyttäjiä koskeviin tietoihin on edellytys olemassa olevien resurssien paremmalle käytölle, jotta voidaan luoda uutta tietoa ja innovatiivisia ratkaisuja. Hajanaiset tiedot on edelleen pyrittävä yhdistämään ja asettamaan helposti saataville.

2.2. PAINOPISTE II: Pölyttäjien vähenemiseen johtavien syiden torjuminen

Koska pölyttäjien vähenemiseen on useita syitä, näiden syiden lieventämiseksi tarvitaan toimia eri sektoreilla ja toiminta-aloilla.

Painopistetoimien ja rahoituksen olisi kohdistuttava EU:n uhanalaisimpiin pölyttäjälajeihin ja elinympäristöihin, esimerkiksi niihin, jotka on suojeltu luontotyyppidirektiivin nojalla tai sisällytetty Euroopan punaiseen kirjaan. Erityisesti Life-ohjelma on tässä tärkeässä asemassa.

Elinympäristöjen häviäminen

Jotta lintudirektiivin ja luontotyyppidirektiivin täytäntöönpano paranisi, komissio ottaa käyttöön toimintasuunnitelman luontoa, ihmisiä ja taloutta varten. Vaikka luontotyyppidirektiivissä luetellaan vain muutamia pölyttäjälajeja, niittyjen kaltaisten suojeltujen luontotyyppien suojelutoimenpiteistä voi olla huomattavaa hyötyä pölyttäjille. Siksi direktiivin täytäntöönpanon parantamisella on suuri merkitys puututtaessa yhteen suurimmista pölyttäjiin kohdistuvista uhista – elinympäristöjen häviämiseen. Vihreällä infrastruktuurilla²⁴ voidaan edelleen parantaa luonnon olosuhteita, joissa pölyttäjien elinympäristöt voidaan säilyttää. Tämä tapahtuu luontopohjaisilla ratkaisuilla²⁵ ja vahvistamalla Natura 2000 verkoston yhtenäisyyttä ja yhdistettävyyttä laajemmissa maaseutu- ja kaupunkimaisemissa.

EU:n yhteinen maatalouspolitiikka ja koheesiopolitiikka tarjoavat vuoteen 2020 asti tärkeitä mahdollisuuksia pölyttäjien elinympäristöjen säilyttämiselle ja luomiselle maaseutu- ja kaupunkialueilla. Yhteisessä maatalouspolitiikassa (täydentävät ehdot, suorat maksut ja maaseudun kehittämistoimenpiteet mukaan luettuna) on laaja valikoima välineitä, jotka auttavat torjumaan tehotuotannosta ja maankäytön muuttumisesta, kuten maanviljelystä luopumisesta, johtuvia pölyttäjiin kohdistuvia paineita. Näitä välineitä ovat erityisesti viljelijöiden suorien tukien järjestelmän alaiset ekologiset alat, joissa on suojakaistoja pölyttäjille ja kesantomaata runsaasti nektaria ja siitepölyä sisältäville kasveille, sekä

²² <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/sfs-28-2017.html>

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/sfs-16-2017.html>

²³ <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/sfs-04-2019-2020.html>

²⁴ Ks. Vihreä infrastruktuuri (GI) – Euroopan luonnonpääoman parantaminen, COM(2013) 249 final.

²⁵ Esimerkiksi luonnolliset vedenpidätyskykyä koskevat toimenpiteet: <http://nwrn.eu/>

maaseudun kehittämisohjelmien alaiset maatalouden ympäristö- ja ilmastotoimenpiteet. Muilla tärkeillä kannustimilla tuetaan kestävästä maataloutta Natura 2000 alueilla sekä luonnonmukaiseen maatalouteen investoimista. Pölyttäjien merkityksen tunnustaminen maataloustuotannossa edellyttää edelleen ponnisteluja.

Maaseutualueilla on suurin merkitys terveelle pölyttäjäkannalle, mutta kaupunkien ja niiden lähialueiden merkitys pölyttäjien elinympäristöjen tukemisessa tunnustetaan yhä useammin. Puistojen, puutarhojen, viherkattojen ja viherseinien kaltaiset julkiset ja yksityiset tilat toimivat pölyttäjien varaelinympäristöinä ja astinlautoina, joiden ansiosta ne voivat liikkua ja levittäytyä kaupunkialueille. Maaseudulla luonnontilassa ja osaksi luonnontilassa oleviin alueisiin yhdistettyinä ne tukevat pölyttäjien elinympäristöjen muodostamaa verkostoa laajemmalla alueella. Muutamilla luontopohjaisten ratkaisujen kaltaisilla lupaavilla ratkaisuilla voidaan parantaa pölyttäjien elinympäristöjen integroimista teiden, rautateiden ja voimajohtojen kaltaisten suurten infrastruktuuriverkkojen alueille, jotka usein liitetään elinympäristöjen heikentymiseen ja jotka yleensä ovat levittäytyneet Euroopassa laajalle eri maisemiin. Alueellisia ja paikallisia viranomaisia tulisi kannustaa investoimaan tällaisiin ratkaisuihin.

Torjunta-aineiden käyttö

Torjunta-aineista pölyttäjille aiheutuvat riskit ja vaikutukset riippuvat tehoaineen myrkyllisyydestä ja altistumisen tasosta. EU:ssa kasvinsuojeluaineissa käytettävät vaikuttavat aineet²⁶ voidaan hyväksyä vain riskinarvioinnin jälkeen, jotta voidaan varmistaa, että niillä ei ole haitallisia vaikutuksia tarhamehiläisiin²⁷. Vuonna 2013 Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen (EFSA) laati nykyisen riskinarvioinnin tehostamiseksi ohjeasiakirjan²⁸, jossa arviointivaatimukseen lisättiin muun muassa krooniset vaikutukset ja luonnonvaraiset mehiläislajit. Jäsenvaltiot eivät kuitenkaan ole vielä hyväksyneet ohjeasiakirjaa, joten täytäntöönpanon varmistaminen edellyttää lisätoimia.

Vuonna 2013 komissio rajoitti kolmen neonikotinoiditorjunta-aineen²⁹ käyttöä, kun oli tullut ilmi, että ne ovat mehiläisille vaarallisia. Näyttöä arvioituaan EFSA vahvisti niiden vaarallisuuden helmikuussa 2018³⁰. Kuten asetuksessa (EY) N:o 1107/2009²⁷ todetaan, riskien pienentäminen edellyttää asianmukaisia toimenpiteitä. Jäsenvaltiot hyväksyivät 27. huhtikuuta 2018 komission ehdotuksen neonikotinoiditorjunta-aineiden käytön rajoittamisesta³¹.

Direktiivissä 2009/128/EY³² on toimia, joilla tuetaan sallittujen torjunta-aineiden kestävästä käytöstä. Tarkempia tavoitteita ja toimenpiteitä voidaan asettaa direktiivin mukaisissa kansallisissa toimintasuunnitelmissa, joilla puututaan pölyttäjille torjunta-aineista syntyviin vaikutuksiin.

²⁶ Ilmaisulla 'torjunta-aineet' viitataan asetuksessa (EY) N:o 1107/2009 tarkoitettuihin kasvinsuojeluaineisiin.

²⁷ Asetus (EY) N:o 1107/2009 kasvinsuojeluaineiden saattamisesta markkinoille.

²⁸ EFSA:n ohjeasiakirja kasvinsuojeluaineista mehiläisille (Apis mellifera, Bombus spp. ja erakkomehiläiset) aiheutuvien riskien arvioimisesta, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/3295>

²⁹ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 485/2013, annettu 24 päivänä toukokuuta 2013, täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 540/2011 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse tehoaineiden klotianidi, tiametoksaami ja imidaklopridi hyväksymisedellytyksistä sekä kyseisiä tehoaineita sisältävillä kasvinsuojeluaineilla käsiteltyjen siementen käytön ja myynnin kieltämisestä.

³⁰ <https://www.efsa.europa.eu/en/press/news/180228>

³¹ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/approval_active_substances/approval_renewal/neonicotinoids_en

³² Direktiivi 2009/128/EY yhteisön politiikan puitteista torjunta-aineiden kestävästä käytön aikaansaamiseksi.

Haitalliset vieraslajit

Haitalliset vieraslajit ovat toinen merkittävä pölyttäjiin kohdistuva uhka. Asetuksessa (EU) N:o 1143/2014³³ vahvistetaan joukko niitä koskevia toimenpiteitä, jotka on määrä toteuttaa kaikkialla EU:ssa. Jatkuva ponnistelu näiden toimenpiteiden toteuttamiseksi ja haitallisiksi katsottujen uusien lajien luetteloimiseksi pienentää haittoja, jotka aiheutuvat esimerkiksi mehiläisiä saalistavasta aasianherhiläisestä (Vespa velutina) tai pölyttäjien elinympäristöjen tuhoutumisesta jättipalsamin (*Impatiens glandulifera*) vuoksi. Haitallisista vieraslajeista alkuperäiseen lajistoon kuuluville pölyttäjille aiheutuvat riskit voidaan välttää edistämällä alkuperäiseen lajistoon kuuluvien pölyttäjä- ja kasvilajien käyttöä sekä julkisissa että yksityisissä ympäristöissä.

Muut uhat

Myös ilmastonmuutoksella, ympäristön pilaantumisella ja taudeilla on vaikutuksensa pölyttäjiin. Ilmastonmuutos vaikuttaa pölyttäjien levinneisyyteen, määrään, elinympäristöihin ja vuorovaikutukseen sekä vähittäisten muutosten että äärimmäisten sääilmiöiden kautta. Vaikka eri epäpuhtauksien (kuten ilmansaasteet, raskasmetallit ja valosaasteet) ja tautien vaikutuksista pölyttäjiin ei ole kattavia tutkimuksia, niiden tiedetään olevan luonnonvaraisille pölyttäjille haitallisia tai vahingoittavan niiden elinympäristöjä. Tässä aloitteessa ei suoraan puututa näihin uhkiin. Ilmastotoimia³⁴, ilmansaasteita³⁵ ja mehiläisten terveyttä¹⁴ koskevilla EU:n toimintatavoilla tuetaan näistä uhista pölyttäjille aiheutuvien vaikutusten vähentämistä. Aloitteessa kuitenkin käsitellään näitä ja muita uhkia välillisesti tukemalla pölyttäjien hyvinvoivien elinympäristöjen ylläpitoa, luomista ja yhteyksiä sekä torjumalla haitallisia taudinaiheuttajia ja tauteja levittävien vieraslajien leviämistä ja parantamalla samalla eurooppalaisten ekosysteemien sopeutumista ilmastonmuutokseen.

2.3. PAINOPISTE III: Tietoisuuden lisääminen, koko yhteiskunnan osallistaminen ja yhteistyön edistäminen

Pölyttäjien vähenemisen torjuminen edellyttää strategista lähestymistapaa kaikilla hallintotasoilla ja eri toimijoiden osallistumista. Tällä aloitteella lisätään yhteiskunnassa tietämystä pölyttäjien merkityksestä ja tarpeesta ryhtyä välittömiin toimiin. Edistämällä ja jakamalla parhaita käytäntöjä ja tukemalla muita yhteistyön muotoja pyritään saamaan tiedeyhteisö, poliittiset päättäjät, yritykset ja kansalaiset ryhtymään toimeen ja yhteistyöhön.

Pölyttäjiä koskevaa yhteistyötä tukevia foorumeja (esimerkiksi tutkimusverkostot ja toimintatapoja koskevat keskustelufoorumit) on jo olemassa, mutta yhteistyökapasiteettia on silti tarpeen parantaa. Komission ja jäsenvaltioiden tulisi tältä osin lisätä tietämystä rahoitusmahdollisuuksista ja edistää niitä. Parhaisiin käytäntöihin pohjautuvilla pölyttäjiä koskevien suunnitelmien ja strategioiden yhteisillä kehittämistyökaluilla ja malleilla lisätään kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason toimia. Kansallisiin mehiläishoito-ohjelmiin osoitetuilla korotetuilla EU:n varoilla voitaisiin myös parantaa yleisön ja ammattilaisten tietämystä luonnonvaraisten pölyttäjien merkityksestä yhteiskunnalle ja taloudelle.

EU tehostaa osallistumistaan kansainvälisiin pölyttäjiä koskeviin toimiin lisäämällä tukeaan Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) elintarvike- ja maatalousjärjestön johtamille pölyttäjiä

³³ Asetus (EU) 1143/2014 haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemisestä ja hallinnasta

³⁴ https://ec.europa.eu/clima/index_en

³⁵ Direktiivi (EU) 2016/2284 tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisten päästöjen vähentämisestä.

koskevan kansainvälisen aloitteen³⁶ alaisille suojelutoimille sekä edistämällä kansainvälistä yhteistyötä pölyttäjiä koskevassa halukkaiden maiden liittoutumassa³⁷.

3. PÄÄTELMÄT

EU:n aloite pölyttäjäistä edistää vuoteen 2020 ulottuvan luonnon monimuotoisuutta koskevan EU:n strategian tavoitteita sekä yhteisen maatalouspolitiikan ja koheesiopolitiikan kaltaisia alakohtaisia politiikkoja. Siinä saadaan myös tärkeitä tietoja EU:n edistymisestä asiaa koskevien YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa.

Aloite on vuorovaikutuksessa luontoa, ihmisiä ja taloutta koskevan toimintasuunnitelman kanssa ja erityisesti vihreää infrastruktuuria sekä ekosysteemipalvelujen sisällyttämistä päätöksentekoon koskevien tulevien EU:n tason ohjeiden kanssa. Se valmistuu samoihin aikoihin kun toimielinten väliset neuvottelut vuoden 2020 jälkeisestä monivuotisesta rahoituskehiksestä alkavat. Vaikka ehdotetut toimet todennäköisesti saadaan päätökseen vuoteen 2020 mennessä, pölyttäjien vähenemistä pitkällä aikavälillä torjuvien toimien tukemisen kannalta on tärkeää toimia ripeästi ja hyödyntää kaikin puolin tulevia EU:n rahoitusvälineitä.

Komissio pyytää Euroopan parlamenttia ja neuvostoa hyväksymään tämän aloitteen ja osallistumaan aktiivisesti sen täytäntöönpanoon tiiviissä yhteistyössä kaikkien asianomaisten sidosryhmien kanssa.

Komissio tarkastelee aloitteen täytäntöönpanon edistymistä vuoden 2020 loppuun mennessä ja ehdottaa tarvittaessa lisätoimia. Tätä prosessia hyödynnetään vuoteen 2020 ulottuvan luonnon monimuotoisuutta koskevan EU:n strategian lopullisessa arvioinnissa ja seurannassa.

³⁶ Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus, sopimuspuolten päätös V/5, <https://www.cbd.int/decision/cop/?id=7147>

³⁷ <https://promotepollinators.org>

LIITE – LUETTELO TOIMISTA

Tässä liitteessä luodaan katsaus pölyttäjiä koskevan EU:n aloitteen painopisteisiin sisältyviin tavoitteisiin ja toimiin. Toimet pannaan täytäntöön vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteet on tarkoitettu saavutettaviksi pitkällä aikavälillä vuoteen 2030 mennessä.

PAINOPISTE I: Pölyttäjien vähenemistä sekä sen syitä ja seurauksia koskevan tietämyksen parantaminen		
Tavoite Pölyttäjiä ja niiden elinympäristöjä seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Niiden tilanteen ja määrän suuntausten arvioimisessa käytetään EU:n laajuudesta seurantajärjestelmästä saatavia tietoja. <i>Tämä muodostaa perustan tehokkaille ja ajantasaisille pölyttäjiä koskeville indikaattoreille, joiden avulla voidaan arvioida asianmukaisten EU:n politiikkojen vaikutukset ja jotka mahdollistavat eurooppalaisen pölyttäjä- ja pölytyskartaston laatimisen. EU:n tutkimus- ja innovointiohjelmassa kohdistetaan varoja aukkojen täyttämiseen pölyttäjien vähenemistä ja sen syitä sekä siitä yhteiskunnalle ja taloudelle aiheutuvia seurauksia koskevassa tietämyksessä. Pölyttäjiä koskevat tiedot ovat yleisön saatavilla.</i>		
TOIMI 1 – SEURANNAN JA ARVIOINNIN TUKEMINEN		
1A)	Komissio suunnittelee ja testaa EU:n laajuista pölyttäjien seurantajärjestelmää, jolla varmistetaan hyvälaatuisten tietojen saaminen EU:n pölyttäjälajien tilanteen ja määrän suuntausten arvioimista ja pölyttäjiä koskevan indikaattorin kehittämistä varten. Tämän työn tueksi perustetaan teknisten asiantuntijoiden ryhmä.	Ensimmäinen virstanpylväs – vuoden 2018 viimeinen neljännes
1B)	Komissio alkaa työstää kukkakärpäsiä koskevaa Euroopan punaista kirjaa.	Vuoden 2019 ensimmäinen neljännes
1C)	Komissio laatii luettelon pölyttäjille tärkeistä elinympäristöistä ja arvioi niiden kunnon jäsenvaltioiden luontotyyppidirektiivin mukaisten kertomusten ja muiden saatavilla olevien tietojen perusteella.	Ensimmäinen virstanpylväs – vuoden 2019 ensimmäinen neljännes

1D)	Komissio käynnistää pilottihankkeen, jossa seurataan torjunta-aineiden esiintymistä ympäristössä tarhamehiläistuotteiden (esimerkiksi siitepölyn) avulla. Näin pyritään arvioimaan tämän innovatiivisen lähestymistavan soveltuvuutta tiedottamiseen pölyttäjien altistumisesta torjunta-aineille.	Vuoden 2018 viimeinen neljännes
1E)	Komissio soveltaa pölyttäjiin ”ekosysteemien ja ekosysteemipalvelujen kartoituksia ja arviointeja” pölyttäjiä ja pölytystä koskevan luonnonpääomatilinpidon kehittäminen mukaan luettuna, jotta se voisi arvioida yhtenäisesti pölyttäjien vähenemistä ja siitä yhteiskunnalle ja taloudelle aiheutuvia vaikutuksia sekä laatia tämän perusteella asianmukaiset poliittiset vastaukset.	Vuoden 2019 toinen neljännes
TOIMI 2 – TUTKIMUKSEN JA INNOVOINNIN TUKEMINEN		
2A)	Komissio jatkaa pölyttäjiä sekä niiden vähenemisen syitä ja seurauksia koskevan tutkimuksen ja innovoinnin edistämistä ja tukemista tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmassa Horisontti 2020.	Jatkuva
2B)	Komissio lisää maatalouden tuottavuutta ja kestävyyttä koskevan eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden ³⁸ puitteissa käytävissä keskusteluissa sidosryhmien tietoisuutta mahdollisuuksista tunnistaa pölyttäjien tarpeet ja niiden tarjoamat pölytyspalvelut.	Jatkuva
2C)	Komissio harkitsee, miten tutkimusta ja innovointia voitaisiin edelleen edistää pölyttäjien vähenemiseen puuttumiseksi pantaessa täytäntöön vuoden 2020 jälkeistä tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmaa Horisontti Eurooppa.	Jatkuva
TOIMI 3 – TIETÄMYKSEN JAKAMISEN JA TIEDONSAANNIN HELPOTTAMINEN		
3A)	Komissio perustaa tiedotuskeskukseksi pölyttäjiä koskevan verkkofoorumin.	Ensimmäinen virstanpylväs – vuoden 2019 ensimmäinen neljännes
3B)	Integroitujen paikkatietoanalyysien mahdollistamiseksi jäsenvaltioiden tulisi INSPIRE-direktiivin ³⁹ ja	Ensimmäinen

³⁸ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/european-innovation-partnership-agricultural>

	ympäristötiedon julkista saatavuutta koskevan direktiivin ⁴⁰ mukaisesti antaa yleiseen käyttöön maankäyttötietojen kaltaiset asianmukaiset paikkatiedot.	virstanpylväs – vuoden 2019 toinen neljännes
PAINOPISTE II: Pölyttäjien vähenemiseen johtavien syiden torjuminen		
<i>Tavoite</i> Määritetään ja toteutetaan uhanalaisten pölyttäjälajien ja niiden elinympäristöjen asianmukaiset suojelutoimenpiteet. Pölyttäjien kannalta merkittävät toimenpiteet sisällytetään täysin yhteiseen maatalouspolitiikkaan ja koheesiopolitiikkaan, ja jäsenvaltiot hyödyntävät täysimääräisesti mahdollisuuksia säilyttää ja saattaa ennalleen pölyttäjien elinympäristöjä maaseutu- ja kaupunkialueilla. Pölyttäjien elinympäristöistä on hyvät yhteydet myös muihin maisemiin, minkä ansiosta pölyttäjät voivat liikkua alueelta toiselle. Pölyttäjiä suojellaan torjunta-aineiden vaikutuksilta ja haitallisilta vieraslajeilta.		
TOIMI 4 – UHANALAISTEN PÖLYTTÄJÄLAJIEN JA ELINYMPÄRISTÖJEN SUOJELU		
4A)	Komissio jatkaa toimintasuunnitelmien laatimista luontotyypidirektiivissä lueteltuja kaikkein uhanalaisimpia lajeja ja elinympäristöjä varten ja tukee jäsenvaltioita ja sidosryhmiä niiden täytäntöönpanossa muun muassa Life-ohjelman kautta.	Ensimmäinen virstanpylväs – vuoden 2019 toinen neljännes
4B)	Komissio määrittää yhdessä jäsenvaltioiden kanssa suojelutoimenpiteitä ja käytötapoja, joilla optimoidaan uhanalaisille pölyttäjille ja niiden elinympäristöille syntyvät hyödyt, muun muassa Natura 2000:n luonnonmaantieteellisen prosessin puitteissa ja erityisessä työpajassa.	Ensimmäinen virstanpylväs – vuoden 2019 toinen neljännes
4C)	Jäsenvaltioiden on käsiteltävä tärkeitä pölyttäjien elinympäristöjä koskevia ensisijaisia toimenpiteitä hankkeiden toteuttamisjärjestyksen sisältävissä toimintasuunnitelmissaan, jotka koskevat Natura 2000 alueiden ja vihreän infrastruktuurin hallintaa sekä lajien suojelua.	Vuoden 2019 kolmas neljännes
TOIMI 5 – PARANNETAAN PÖLYTTÄJIEN ELINYMPÄRISTÖJÄ VILJELYMAILLA JA NIIDEN YMPÄRISTÖSSÄ		

³⁹ Direktiivi 2007/2/EY Euroopan yhteisön paikkatietoinfrastruktuurin (INSPIRE) perustamisesta.

⁴⁰ Direktiivi 2003/4/EY ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta.

5A)	Komissio arvioi pölyttäjiä koskevista toimenpiteistä yhteisessä maatalouspolitiikassa vuosina 2014–2020 saadut kokemukset. Sen perusteella komissio laatii hallintoviranomaisille ja viljelijöille ohjeet, joissa annetaan teknisiä neuvoja siitä, miten toimenpiteiden tehokkuutta voidaan parantaa, ja edistää niitä vuoden 2020 jälkeisessä yhteisessä maatalouspolitiikassa.	Ensimmäinen virstanpylväs – vuoden 2018 viimeinen neljäs
5B)	Jäsenvaltioiden tulisi kannustaa ottamaan pölyttäjiä koskevia toimenpiteitä vuosien 2014–2020 maaseudun kehittämissuunnitelmiin muun muassa viljelijöiden ja muiden asianomaisten sidosryhmien kouluttamisen ja tiedottamisen kautta.	Jatkuva
5C)	Komissio edistää pölyttäjiä koskevien kysymysten huomioon ottamista vuoden 2020 jälkeisen yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanossa ja sisällyttää tulos- ja seurantakehykseen pölyttäjäindikaattorin, kun kehitys on saatu valmiiksi ja toimintakuntoon.	Jatkuva
TOIMI 6 – PÖLYTTÄJIEN ELINYMPÄRISTÖJEN PARANTAMINEN KAUPUNKIALUEILLA JA LAAJEMASSA MAISEMASSA		
6A)	Komissio kerää parhaita käytäntöjä ja kehittää paikallisille viranomaisille ohjeita siitä, miten luodaan pölyttäjille edullinen ympäristö, ja sisällyttää pölyttäjät Euroopan vihreä pääkaupunki- ja European Green Leaf palkintojen jakoperusteisiin.	Vuoden 2019 toinen neljäs
6B)	Komissio lisää koheesio- ja maaseutupolitiikasta vastaavien hallintoviranomaisten ja sidosryhmien tietoisuutta pölyttäjien suojelusta ja sen rahoitusmahdollisuuksista vuosina 2014–2020 ja vuoden 2020 jälkeen.	Ensimmäinen virstanpylväs – vuoden 2018 viimeinen neljäs
6C)	Komissio edistää pölyttäjien elinympäristöjen hoito- ja ennalleensaattamistoimia maisematasolla ja näiden toimien sisällyttämistä maankäytön suunnitteluun ja muihin merkittäviin päätöksentekoprosesseihin EU:n tason vihreää infrastruktuuria ja ekosysteemien ja ekosysteemipalvelujen sisällyttämistä päätöksentekoon koskevien ohjeiden avulla.	Ensimmäinen virstanpylväs – Vuoden 2018 viimeinen neljäs
TOIMI 7 – TORJUNTA-AINEIDEN KÄYTÖSTÄ PÖLYTTÄJILLE AIHEUTUVIEN VAIKUTUSTEN VÄHENTÄMINEN		

7A)	Komissio kannustaa jäsenvaltioita sisällyttämään direktiivin 2009/128/EY mukaisiin tarkistettuihin kansallisiin toimintasuunnitelmiinsa pölyttäjien suojelua koskevia tarkkoja tavoitteita ja toimenpiteitä, jotta torjunta-aineiden käytöstä pölyttäjille aiheutuvia riskejä ja vaikutuksia voitaisiin vähentää, ja arvioi tilanteen direktiivin täytäntöönpanoa koskevassa toisessa kertomuksessa.	Ensimmäinen virstanpylväs – vuoden 2019 toinen neljännes
7B)	Komissio hyväksyy kasvinsuojeluaineista mehiläisille (<i>Apis mellifera</i> , <i>Bombus</i> spp. ja erakkomehiläiset) aiheutuvien riskien arvioimista koskevan EFSA:n ohjeasiakirjan täytäntöönpanosuunnitelman, jotta torjunta-aineista pölyttäjille aiheutuvia riskejä voitaisiin arvioida paremmin.	Vuoden 2018 viimeinen neljännes
7C)	Komissio hyväksyy oikeudellisia toimenpiteitä kolmen sellaisen neonikotinoiditorjunta-aineen ulkokäytön kieltämiseksi, joiden käyttöä on rajoitettu vuodesta 2013 alkaen (imidaklopridi, tiametoksaami ja klotianidi).	Vuoden 2018 toinen neljännes
TOIMI 8 – HAITALLISISTA VIERASLAJEISTA PÖLYTTÄJILLE AIHEUTUVIEN VAIKUTUSTEN VÄHENTÄMINEN		
8A)	Komissio antaa jäsenvaltioille teknisiä ohjeita siitä, miten pölyttäjille haitallisia vieraslajeja voidaan ehkäistä ja hallita asetuksen (EU) N:o 1143/2014 mukaisesti.	Vuoden 2019 kolmas neljännes
8B)	Komissio laatii ohjeet, joilla edistetään alkuperäiseen lajistoon kuuluvien kasvilajien ja pölyttäjien käyttöä julkisella ja yksityisellä sektorilla.	Vuoden 2019 kolmas neljännes
PAINOPISTE III: Tietoisuuden lisääminen, koko yhteiskunnan osallistaminen ja yhteistyön edistäminen		
Tavoite <i>Lisätään koko yhteiskunnassa tietoisuutta pölyttäjien tärkeydestä ja pikaisten toimien tarpeesta pölyttäjien vähenemisen pysäyttämiseksi. Yritysten ja kansalaisten tehokkaan liikkeelle saamisen ansiosta politiikkojen vaikutus on suurempi. Yksittäiset toimet ovat vaikuttavampia, koska toimijoita koordinoidaan paremmin kaikilla tasoilla. EU omaksuu maailmassa johtavan aseman pölyttäjiä koskevien kansainvälisten toimien tukemiseksi ja helpottamiseksi.</i>		
TOIMI 9 – ELINKEINOELÄMÄN JA KANSALAISTEN KANNUSTAMINEN TOIMIIN		
9A)	Komissio antaa ohjeita ja kannustimia, jotta yritykset osallistuisivat pölyttäjien suojeluun erityisesti maatalous- ja	Ensimmäinen

	elintarvikealalla. Se jatkaa myös parhaiden käytäntöjen ja pölyttäjiä hyödyttävien innovatiivisten liiketoimintamallien edistämistä EU:n elinkeinoelämän ja luonnon monimuotoisuuden foorumin ⁴¹ sekä yrityksille myönnettävien EU:n ympäristöpalkintojen kautta, ja tarjoaa rahoitusmahdollisuuksia luonnonpääoman rahoitusjärjestelyssä.	virstanpylväs – vuoden 2019 toinen neljännes
9B)	Komissio tutkii mahdollisuutta käyttää EU-ympäristömerkkiä tuotteissa, joilla edistetään pölyttäjien suojelua. Niitä ovat esimerkiksi luonnonvaraisten kukkien siemensekoitukset, pölyttäjille tarkoitettut ruukkukasvit ja muut asiaan kuuluvat puutarhatuotteet. Tämä tapahtuisi vuonna 2017 suoritetun toimivuustarkastuksen päätelmien ja suositusten mukaisesti ⁴² .	Vuoden 2019 kolmas neljännes
9C)	Komissio laatii ja jakaa pölyttäjiä koskevaa oppimateriaalia. Se myös laatii ohjeet siitä, miten kansalaiset voivat osallistua pölyttäjien suojeluun ja pölyttäjiä koskevaan kansalaisten tiedetoimintaan. Tällaista pölyttäjien suojelua koskevaa vapaaehtoistoimintaa voidaan järjestää Euroopan solidaarisuusjoukoissa, joissa tuetaan nuorten ihmisten osallistumista hankkeisiin, joista on hyötyä yhteiskunnalle ja ympäristölle kaikkialla Euroopassa. Lisäksi näitä ponnisteluja voidaan täydentää kansallisissa mehiläishoito-ohjelmissa koulutuksella, jolla parannetaan yleisön ja ammattilaisten tietämystä luonnonvaraisten pölyttäjien merkityksestä.	Jatkuva

⁴¹ http://ec.europa.eu/environment/biodiversity/business/index_en.htm

⁴² COM(2017) 355 final.

TOIMI 10 – PÖLYTTÄJIÄ KOSKEVIEN STRATEGIOIDEN JA YHTEISTYÖN EDISTÄMINEN KAIKILLA TASOILLA		
10A)	Komissio kehittää yhteisiä malleja ja työkaluja, joilla helpotetaan pölyttäjiä koskevien strategioiden laatimista parhaiden käytäntöjen pohjalta kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.	Vuoden 2019 kolmas neljännes
10B)	Komissio määrittää mahdollisuuksia parantaa yhteistyötä kaikkien merkittävien toimijoiden välillä käytössä olevien foorumien avulla, ja se edistää muuta yhteistyötä EU:n tason mekanismien kautta, esimerkiksi EU:n tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmassa Horisontti 2020, Euroopan alueellisen yhteistyön (Interreg) ohjelmissa, yhteisölähtöisessä paikallisessa kehittämisessä sekä TAIEX-EIR- ⁴³ ja TAIEX-REGIO ⁴⁴ Peer2Peer välineissä.	Ensimmäinen virstanpylväs – vuoden 2019 ensimmäinen neljännes
10C)	Komissio edistää pölyttäjien suojelunäkökohtien ja toimenpiteiden sisällyttämistä EU:n tukemiin politiikkoihin, suunnitelmiin ja ohjelmiin kehitysmaissa ja EU:n naapurimaissa pölyttäjiä koskevan kansainvälisen aloitteen ⁴⁵ tavoitteiden mukaisesti	Jatkuva
10D)	EU liittyy pölyttäjiä koskevaan halukkaiden maiden liittoutumaan ja tukee pölyttäjiä koskevia tehokkaita kansainvälisiä toimia.	Vuoden 2018 viimeinen neljännes

⁴³ http://ec.europa.eu/environment/eir/p2p/index_en.htm

⁴⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/improving-investment/taix-regio-peer-2-peer/

⁴⁵ Aloitetta johtaa Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestö.